

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 13935
Tarih : 17-09-2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Eğitim alanındaki sorunların tespit edilmesi, çocukların maruz kaldığı olumsuzlukların ortaya konulması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim. 08.09.2025

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de eğitim sistemi uzun süredir köklü sorunlarla karşı karşıyadır. Merkezi sınav sonuçları eğitimin niteliğini sorgulatmakta; okullaşma oranlarından öğrenci beslenmesine, öğretmen atamalarından müfredat değişikliklerine kadar birçok mesele çözümsüz bırakılmaktadır. Bugün yeni eğitim-öğretim yılının başlamasıyla birlikte, bu sorunların yakıcılığı bir kez daha gözler önüne serilmiştir.

Milli Eğitim Bakanı'nın "12 yıllık zorunlu eğitimin uzun olduğu" yönündeki açıklamaları kamuoyunda kaygıya yol açmıştır. 2012'de getirilen 4+4+4 sistemi ile kız çocuklarının okullaşma oranlarının düştüğü verilerle sabitken, şimdi de 4+4+2 formülü gündeme getirilerek eğitim süresi daha da kısaltılmak istenmektedir. Bu yaklaşım, çocukların erken yaşta eğitimden koparılmasının, ucuz iş gücü olarak sömürülmelerinin ve özellikle kız çocuklarının evlilik ya da bakım emeğine mahkûm edilmesinin önünü açacaktır.

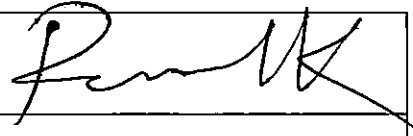
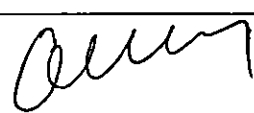
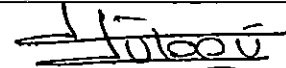
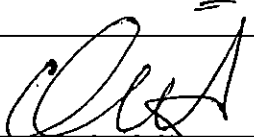
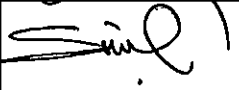
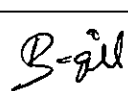
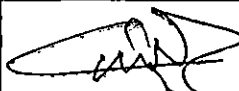
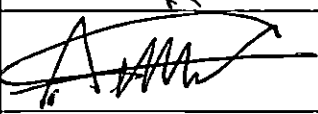
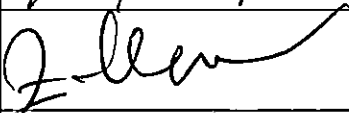
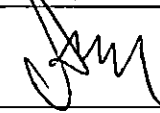
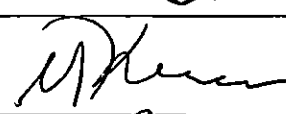
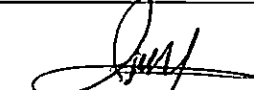
MEB'in 2023-2024 verilerine göre; ilkokulda %95 olan net okullaşma oranı ortaokulda %91,5'a, lisede ise %88'e düşmektedir. İlkokulda %98,7 olan okulu tamamlama oranı lisede %81,2'ye kadar gerilemektedir. Açık öğretim ortaokuluna kayıtlı 154 bin, açık lise öğrencisi 950 bini aşarken, MESEM'lerde 421 bin çocuk fiilen örgün eğitim dışına itilmiştir. Bu çocukların devamsızlığı ya da okul terki sistematik biçimde takip edilmemektedir.

UNICEF ve TÜİK'in hazırladığı Türkiye'deki Çocuklar 2024 Raporu da yoksulluğun eğitimi doğrudan etkilediğini göstermektedir. 7 milyondan fazla çocuk yoksul durumdadır. Buna rağmen öğrencilere günde bir öğün ücretsiz yemek verilmesine yönelik teklifler reddedilmiş; taşınmalı eğitim servisleri ve okul temizlik görevlileri "tasarruf" gerekçesiyle ortadan kaldırılmıştır. Öğretmen açığı ise ücretli ve sözleşmeli öğretmenlik gibi güvencesiz istihdam yöntemleriyle kapatılmaktadır.

Eğitimde niteliğin düşüşü merkezi sınav sonuçlarıyla da teyit edilmektedir. 2024 YKS'de temel matematik testinde ortalama doğru sayısı yalnızca 7,9; fen bilimlerinde 3,4 olarak gerçekleşmiş, 63 bin öğrenci sıfır puan almıştır. OECD PISA raporuna göre de Türkiye, matematikte 39., okumada 36., fende 34. sıradadır. Bu tablo, çocukların dünyadaki gelişim hızına ayak uyduramadığını göstermektedir.

Öte yandan müfredatta dini öğelerin artırılması, karma eğitimden uzaklaşılması, kız-erkek öğrencilerin ayrıştırılmasına yönelik uygulamalar ve dini vakıflarla imzalanan protokoller, Anayasa'nın laiklik ve eğitimde fırsat eşitliği ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Eğitim sisteminin; eşitlikçi, laik, bilimsel, özgürlükçü, çocuk haklarını esas alan bir anlayışla yeniden yapılandırılması elzemdir. Okullar açılırken, çocukların bilimsel, kamusal ve nitelikli eğitime erişim hakkının yeniden ele alınması ve yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla Meclis sorumluluk almalıdır.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
2			
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	